

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อิทธิพลวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ที่มีต่อบทเพลงร่วมสมัย

จิราพร จันท์เรือง¹, วรุณญา อัจฉริยบดี²

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
e-mail : nickska@hotmail.com

²อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
e-mail : coolpop1_4@hotmail.com

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทยได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะบทเพลงที่มีเนื้อหา
มาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ผู้ประพันธ์ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในวรรณคดีเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดีและสร้าง
กรอบแนวคิดในการประพันธ์เพลงเพื่อถ่ายทอดไปสู่ผู้ฟัง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ได้มี
บทบาทต่อการประพันธ์เพลงร่วมสมัยมากขึ้น จึงมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะของเนื้อหาใน
บทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ โดยศึกษาบทเพลงที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีรามเกียรติ์
จำนวน 10 เพลง

จากการศึกษาพบว่าบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์นั้นมีลักษณะของเนื้อหา
ทั้งหมด 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะของเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกผิดต่อคนรัก แสดงอารมณ์ตัดพ้อคนรัก
และแสดงบทบาทหน้าที่ของตัวละครส่วนใหญ่จะเป็นการนำความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของตัวละครสำคัญ โดยใส่อารมณ์
ความรู้สึกผ่านการตีความจากพฤติกรรมของตัวละครนั้นๆ โดยคงยึดเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์หรือ
การนำเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเรื่องรามเกียรติ์จากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธ
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งในปัจจุบันบทเพลงร่วมสมัยได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีมากขึ้น การศึกษาอิทธิพล
จากวรรณคดีเรื่องอื่นๆ ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจและยังเป็นการสืบทอดคุณค่าทางวรรณคดีไม่ให้สูญ
หายตามกาลเวลา

คำสำคัญ : อิทธิพล รามเกียรติ์ บทเพลงร่วมสมัย

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Influence of Ramakien (Ramayana) towards contents in contemporary song

Jiraporn Janreuang¹, Warunya Ajchariyabodee²

¹Thai Language program under the Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University,

e-mail : nickska@hotmail.com

²Thai Language program under the Humanities and Social Sciences,

e-mail : coolpop1_4@hotmail.com

Abstract

Currently, popularity with lyrics inspired by Thai literature has been increasingly on the rise. Especially, a song with content based on Ramakien, an author must possess knowledge and fully understand such work of literature; moreover, he/she must establish his/her authorship framework in order to convey the content which he/she wishes to convey. Noticeably, Ramakien play more role in contemporary song authorship; therefore, this paper aims to study and investigate characteristics of contents contained in 10 contemporary songs inspired by Ramakien.

3 characteristics were identified based on the study i.e., guilty of love, love complaint, role playing. Mostly, feelings of protagonist in the songs were created by interpreting from the protagonist's behavior; however, it were still based on contents from Ramakien or an event occurred in Ramakien authored by King Rama I. As various recent songs having been inspired by several works of literature increasingly; it is worth to study them and a great opportunity to inherit the literary value not to be lost in the flow of time.

Keywords : Influence, Ramakien and lyric of contemporary song

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่มีความสำคัญต่อคนไทยมาอย่างช้านาน เป็นวรรณคดีที่นิยมเล่ากันโดยทั่วทั้งระดับชาวบ้านและผู้รู้ทางวรรณคดี โดยมีการปรากฏหลักฐานมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย แม้รามเกียรติ์จะไม่ใช่วรรณคดีของไทยโดยแท้ หากแต่มีที่มาจากวรรณคดีสันสกฤตเรื่อง รามายณะของอินเดีย ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงมีพระราชดำริที่จะรวบรวมให้เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้เป็นวรรณคดีที่อยู่คู่บ้านคู่เมือง

มนุษย์มีทักษะทั้งการอ่านและการฟังเมื่อเกิดวรรณกรรมต่างๆ ขึ้นแล้ว บทเพลงจึงเป็นวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในด้านผ่อนคลายอารมณ์ ด้านความบันเทิง ในปัจจุบันบทเพลงที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทยได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะบทเพลงที่มีเนื้อหามาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ผู้ประพันธ์ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในวรรณคดีเรื่องนั้นเป็นอย่างดี

ผู้ประพันธ์เพลงได้พยายามนำเรื่องราวตอนสำคัญหรือตัวละครหลักที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง นำมาแต่งเนื้อหาให้สอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึกของบทเพลงนั้น เช่น เพลง I'M SORRY (สีดา) ศิลปินวง The Rube ได้นำตัวละครเอกของเรื่องมาใช้ในการถ่ายทอดอารมณ์เพลงคือพระรามและนางสีดา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกผิดของพระรามที่ไม่เชื่อใจความรักอันบริสุทธิ์ของนางอันเป็นที่รัก ซึ่งเป็นบทเพลงที่ได้รับความนิยมและความสนใจจากผู้ฟังอย่างมาก

ผู้วิจัยสังเกตว่า ลักษณะของเพลงที่มีเนื้อหามาจากเรื่องรามเกียรติ์มีความแตกต่างจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ตัวอย่างเช่น เนื้อหาของเพลง พระรามอกหัก ศิลปิน ปืน ซีพราย ที่มีการนำเอาเรื่องราวความรักของพระราม นางสีดาและทศกัณฐ์มาแต่งเป็นบทเพลงและ มีเนื้อหาที่ตรงข้ามกันกับเรื่องราวในวรรณคดี โดยกล่าวถึงพระรามที่เป็นตัวละครตัวพระกลับต้องเสียใจเพราะนางสีดาตัวละครตัวนางได้ปันใจให้แก่ทศกัณฐ์ ซึ่งเป็นตัวละครตัวร้าย จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของบทเพลงนั้นถูกดัดแปลงให้มีความตรงกันข้ามกับเรื่องราวในวรรณคดีอย่างสิ้นเชิง

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าในบทเพลงร่วมสมัย ที่มีเนื้อหามาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์จะมีการปรับเปลี่ยน ดัดแปลงหรือตีความไปในแง่มุมใดและเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของเนื้อหาในบทเพลงร่วมสมัยรวมถึงการปรับเปลี่ยนและดัดแปลงเนื้อหาในบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหามาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์

บทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหามาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ เผยแพร่บนเว็บไซต์ YouTube ระหว่างปี พุทธศักราช 2558 ถึงปัจจุบัน เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวปรากฏบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหามาจากวรรณคดีจำนวนมาก โดยคัดเลือกจากบทเพลงที่มีเนื้อหาหรือชื่อเพลงเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์โดยตรง จำนวนทั้งหมด 10 เพลง ได้แก่

1. เพลง I'M SORRY (สีดา)	ร้องโดย The Rube
2. เพลง พระราม (ขอโทษที่หุเบา)	ร้องโดย มิกซ์ เซมเบ้
3. เพลง ตัวร้ายที่รักเธอ	ร้องโดย ทศกัณฐ์
4. เพลง หัวใจทศกัณฐ์ (Devil's Heart)	ร้องโดย ธชย ประทุมวรรณ
5. เพลง หนุมาน (ก็คิดถึง)	ร้องโดย แต่ สีลา
6. เพลง พระลักษมณ์ (ผู้เสียสละ)	ร้องโดย Feedback Band
7. เพลง สุวรรณมัจฉา (สุพรรณมัจฉา)	ร้องโดย บุหลัน คชรมย์

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

8. เพลง คนข้างเธอ ร้องโดย วิรดา วงศ์เทเวศย์
9. เพลง ในหนึ่งใจ มีหนึ่งเดียว (จากใจ สีดา) ร้องโดย ภูผา วัฒนาปรีดากุล และวรญา เจริญศิลป์
10. เพลง พระรามอกหัก ร้องโดย ปิ่น สีพราย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยว่าลักษณะเนื้อหาในบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มีความแตกต่างและมีการปรับเปลี่ยนและ/หรือดัดแปลงเนื้อหาที่แตกต่างจากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ฉบับของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษาวิจัยกล่าวถึง 1.บทเพลงร่วมสมัย ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปีพุทธศักราช 2554 ได้ให้ความหมายของ คำว่า ร่วมสมัย ไว้ว่า ว.สมัยปัจจุบัน เช่น ประวัติศาสตร์ ร่วมสมัย ศิลปะร่วมสมัย ดังนั้น บทเพลงร่วมสมัยในงานวิจัยนี้คือ บทเพลงที่เป็นสมัยปัจจุบันที่ย้อนหลังไปไม่เกิน 5 ปี 2.วรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ในงานวิจัยนี้ คือ บทละครเรื่องรามเกียรติ์ฉบับพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะของเนื้อหาในบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์

เนื้อเรื่อง/การทบทวนวรรณกรรม

รามเกียรติ์เป็นวรรณคดีที่มีความผูกพันอยู่กับวิถีชีวิตแบบไทยรามเกียรติ์เป็นวรรณกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นไทยในการแสดงโขน ซึ่งเป็นการแสดงชั้นสูง การแสดงโขนนั้นเป็นการแสดงละครใน ซึ่งแสดงเฉพาะภายในพระราชวัง โดยรามเกียรติ์ฉบับสมบูรณ์ที่สุดที่เป็นภาษาไทยนั้นเป็นบทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เนื่องจากมีความเหมาะสม กับวัฒนธรรมและอุปนิสัยของคนไทย

บทเพลงจากวรรณคดีไทยเป็นบทเพลงที่จดจำง่ายก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและซาบซึ้งในอารมณ์ของภาษาในวรรณคดีไทย ซึ่งเนื้อร้องนำมาจากวรรณคดีไทยเรื่องต่างๆ นักแต่งเพลงนำมาเป็นเนื้อร้องให้สอดคล้องกับท่วงทำนองของเพลง ซึ่งได้รับความนิยมทั้งในอดีตและปัจจุบันบทเพลงที่นำเนื้อร้องมาจากวรรณคดี ล้วนเป็นบทร้องที่มีความไพเราะทั้งด้านเสียงและด้านสำนวนโวหารในทำนองเดียวกัน

สุวรรณสา สหายคม (2549: 47 - 48) กล่าวในวารสารวิชาการ ในหัวข้อบทเพลงจากวรรณคดีไทย ในการเรียนการสอนว่า บทเพลงจากวรรณคดีไทย โดยมากจะเป็นกลอนสุภาพและโคลงสี่สุภาพมีคติสอนใจที่ลึกซึ้งกินใจ ผู้ฟังได้ทราบเนื้อหาของวรรณคดีที่คัดนำมาเป็นบทเพลงแล้วจะพบคุณค่าของวรรณคดีไทยเรื่องนั้นมากขึ้น ส่วนทำนองเพลงนั้นเป็นทำนองเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากลหรือเพลงไทยลูกทุ่ง การนำเนื้อร้องจากวรรณคดีมาเป็น บทร้องเพลงนั้น เพราะเนื้อร้องจากวรรณคดีมีความไพเราะอยู่ในตัวและการที่จะแต่งบทร้องให้สอดคล้องกับท่วงทำนองของเพลงถือได้ว่าเป็นการสร้างเพลงให้ไพเราะโดยการนำศิลปะสองสาขาทั้งวรรณคดีและดุริยางคศิลป์มาผสมผสานเข้าด้วยกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษามีขั้นตอนในการรวบรวมและศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ผลการศึกษาคือการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานหรือไม่เพราะเหตุใด

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. การรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ศึกษาบทเพลงที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีรามเกียรติ์ จำนวน 10 เพลง
- 1.2 ศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์เนื้อหาของบทเพลง ทั้งหมด 10 เพลง โดยคัดเลือกจากบทเพลงที่มีเนื้อหาหรือชื่อเพลงเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์โดยตรง

2.2 วิเคราะห์ลักษณะการปรับเปลี่ยนและดัดแปลงเนื้อหาของบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์

3. การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

บทเพลงร่วมสมัยที่มีการนำเอาเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มาแต่งเป็นเนื้อร้องมีอยู่หลายลักษณะ โดยการแต่งเนื้อร้องนั้นขึ้นอยู่กับผู้ประพันธ์เพลงว่าต้องการนำเอาอิทธิพลของวรรณคดีเรื่องนี้มาแต่งในลักษณะใด เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถเป็นที่นิยมของผู้ฟังได้ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของเพลงที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดจำนวน 10 เพลงสามารถแบ่งลักษณะของเนื้อหาของเพลงได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะของเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกผิดต่อคนรัก

การแต่งเนื้อหาของเพลงในลักษณะนี้เกิดขึ้นจากการนำเอาอิทธิพลด้านเนื้อหาของวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์มาแต่งโดยลักษณะเนื้อหาของเพลงกล่าวถึงอารมณ์ความรู้สึกผิดที่เกิดจากการกระทำผิดต่อคนรัก มีจำนวน 2 เพลง ได้แก่

เพลง I'M SORRY (สีดา) มีลักษณะเนื้อหาที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงการกระทำของพระรามที่กระทำต่อนางสีดาจากเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ คือ ภายหลังจากจบศึกกรุงลงกา ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“โอ้วว่าพระรามยังแคลงใจ จบศึกกรุงลงกา พิสุจน์เจ้านางสีดา ให้บุกเดินลุยไฟ”

(The Rube, 2559)

อีกเหตุการณ์หนึ่งคือ พระรามสั่งฆ่านางสีดา เหตุเพราะนางปีศาจอาตูลใช้กลอุบายทำให้พระรามเข้าใจผิดกับนางสีดา จนกระทั่งพระรามสั่งให้พระลักษมณ์ฆ่านางเสีย ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“ไม่เชื่อใจสีดาวาตรูปยักษ์ ดังแทงใจสั่งให้วางชีวา ผิดไปแล้วหนอใจ ที่มลักไสแก้วตา โปรดรับรู้แม่สีดาที่พลาดไป”

(The Rube, 2559)

จากลักษณะเนื้อหาของเพลง I'M SORRY (สีดา) ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกผิดต่อคนรัก เป็นการแสดงความรู้สึกผ่านการกระทำของตัวละครเอกคือพระราม ที่ต้องการขอโทษคนรักในการกระทำที่เคยทำผิดพลาดไป

เพลง พระราม (ขอโทษที่หุเบา) การสื่ออารมณ์เพลงนั้นเป็นอารมณ์เศร้าของตัวละครเอกคือ พระราม ที่มีความรู้สึกผิดต่อนางอันเป็นที่รัก นั่นก็คือ นางสีดา มีลักษณะเนื้อหา ที่กล่าวถึงพระรามและนางสีดา โดยถ่ายทอดผ่านลำดับเหตุการณ์ในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ เริ่มจากที่ทศกัณฐ์ได้จับตัวนางไปยังกรุงลงกา ดำเนินไปจนถึงตอนที่พระรามได้ออกอุบายว่าตนเองนั้นตาย เพื่อหวังว่านางสีดาจะกลับเข้ามาที่พระนคร สุดท้ายนางสีดาก็ได้รู้ความจริงว่าพระรามใช้กลอุบายลวงนาง ด้วยความคับแค้นใจนางจึงได้อธิษฐานขอให้ธรณีเปิดช่องไป

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ยังเมืองนาคเพื่อหนีให้พ้นจากพระราม

เนื้อหาในบทเพลงนี้ได้กล่าวถึงลักษณะการกระทำของพระรามที่ไม่มีการขังใจหรือใช้เหตุผลในการตัดสินใจ เชื่อในสิ่งที่ตนเองได้รับรู้มาโดยไม่ถามไถ่ความเท็จจริงจากนางสีดา ว่ามีลักษณะ หูเบา ไม่เชื่อในตัวนางสีดาโดยปรากฏเหตุการณ์ตามเนื้อหาในวรรณคดี คือ ตอนนางสีดาเดินลุยกองไฟ ดังที่ปรากฏในบทเพลง กล่าวว่

“และทุกคนนั้นตลิ่ง เมื่อตอนจบศึกกรุงลงกา เพราะตัวพื่อนั้นไม่เชื่อใจ ในความรักแม่สีดา จึงให้ตัวเจ้าบุก ลุยไฟ ไปพร้อมๆ กับน้ำตา ทั้งๆ ที่เจ้านั้นซื่อสัตย์ และรักพี่ตลอดมา”

(มีกซ์ เซมเบ้, 2559)

กล่าวถึงเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำของพระรามที่มีต่อนางสีดา ซึ่งเป็นการกระทำที่บั่นทอนความรู้สึกของนางอันเป็นที่รักและภักดีต่อพระรามตลอดมา เหตุการณ์เหล่านั้นทำให้ท้ายที่สุดแล้วพระรามเกิดความรู้สึกผิดต่อนางเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทำให้นางเสียใจอยู่หลายครั้ง ดังนั้นในเนื้อหาของเพลงจึงเป็นการกล่าวถึงความรู้สึก ของพระรามที่อยากขอโทษนางสีดาในสิ่งที่ได้ทำให้นางเสียใจ

จากการศึกษาลักษณะของเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกผิดต่อคนรักนั้นกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของการใช้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่ได้กระทำต่อคนรักที่เป็นการบั่นทอนความรู้สึกและกระหนาบจิตใจ พบว่าทั้ง 2 บทเพลง ใช้การถ่ายทอดความรู้สึกผิดต่อคนรักผ่านตัวละครเอกคือพระราม โดยนำเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการกระทำที่ทำให้นางสีดาเกิดความรู้สึกเสียใจนั้นเหมือนกันทั้งสองบทเพลงคือ เหตุการณ์ตอนนางสีดาลุยไฟ และตอนพระรามส่งข่านางสีดา ซึ่งเป็นตอนที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ฉบับพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

2. ลักษณะของเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ตัดพ้อคนรัก

การแต่งเนื้อหาของเพลงในลักษณะอารมณ์ตัดพ้อ เป็นการตัดพ้อ น้อยใจคนรัก หรือการแสดงความรู้สึกเสียใจที่ตนเองไม่สมหวังกับความรัก ในเรื่องรามเกียรติ์ตัวละครส่วนใหญ่มักจะมีความรักที่ไม่สมหวังและความไม่สมหวังนี้เองที่เป็นต้นเหตุให้เกิดศึกระหว่างพระรามและทศกัณฐ์ เพื่อแย่งชิงตัวนางสีดา รวมไปถึงตัวละครอื่นๆ ในเรื่องด้วย มีจำนวน 6 เพลง ได้แก่

เพลง ตัวร้ายที่รักเธอ มีลักษณะเนื้อหาที่กล่าวถึงเรื่องราวของทศกัณฐ์ที่เป็นตัวละครฝ่ายยักษ์และเป็นตัวละครร้ายของเรื่องรามเกียรติ์การตีความจากตัวละครตัวนี้เป็น การนำเสนอภาพของพฤติกรรมแง่ลบ จึงเรียกได้ว่าทศกัณฐ์คือ ตัวร้าย และเนื่องด้วยศึกบระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์มีชนวนเหตุมาจากการที่ทศกัณฐ์นั้นได้หลงรักนางสีดาซึ่งเป็นพระมเหสีของพระราม ด้วยนิสัยของทศกัณฐ์แล้วจึงทำให้เกิดการลักพาตัวนางสีดาไปอยู่ที่กรุงลงกาของตน ทศกัณฐ์พยายามพูดเกี้ยวพาราสีนางสีดาแต่ก็ไม่เป็นผล

เพลง ตัวร้ายที่รักเธอ จากการศึกษพบว่า มีลักษณะของเนื้อหาที่เป็นการตีความจากเรื่องรามเกียรติ์ในมุมมองที่ผ่านตัวละครทศกัณฐ์ โดยไม่ได้กล่าวถึงเนื้อหาจากวรรณคดีโดยตรง ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่

“ก็รู้ว่าคงสู้เขาไม่ไหว สุดท้ายก็พ่ายแพ้อยู่ดี ดังทศกัณฐ์ที่แพ้พระรามทุกที
ให้ตีแค่ไหนก็ได้ใจสีดา”

(ทศกัณฐ์, 2558)

จากบทเพลงจะเห็นได้ว่าเป็นการตีความเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับความรักที่ไม่สมหวังเปรียบเสมือนการทำศึกบระหว่างพระรามที่เป็น ตัวเอกกับทศกัณฐ์ที่เป็นตัวร้ายที่แม้จะบระครั้งใดพระรามก็เป็นฝ่ายชนะเสมอแม้กระทั่งในศึกกรีก ก็เช่นกัน ถึงแม้ทศกัณฐ์จะพยายามทำให้นางสีดาารู้สึกสนใจในตนเองแค่ไหน แต่สุดท้ายก็

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ต้องจำนนให้แก่พระรามผู้ซึ่งเป็นผู้ชนะ

เพลง หัวใจทศกัณฐ์ (Devil's Heart) มีลักษณะเนื้อหาของเพลงที่เป็นการตีความจากความรู้สึกนึกคิดของตัวละครร้าย คือ ทศกัณฐ์ ที่เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกตัดพ้อคนรักหรืออารมณ์ตัดพ้อที่นาง สีดาไม่เห็นถึงค่าความรักที่ตนมอบให้แก่นาง ว่าถึงแม้ตนจะเป็นยักษ์ที่ดุร้ายและน่ากลัวในสายตาของผู้อื่น แต่ตนนั้นก็หัวใจที่มีความรู้สึกไม่ต่างจากมนุษย์ ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“เหมือนกับทศกัณฐ์ ถึงแม้จะเป็นพญายักษ์ แต่ก็ยังมีหัวใจเอาไว้เจ็บเอาไว้รัก และอยากให้เธอได้รู้ถึงแม้ว่าเธอไม่สนใจ ฉันมีรอยยิ้มฉันมีน้ำตาฉันเองก็มีหัวใจ”

(ธชย ประทุมวรรณ, 2560)

จากบทเพลงตัวร้ายที่รักเธอและเพลงหัวใจทศกัณฐ์ จะพบว่าเป็นการตีความจากเรื่องรามเกียรติ์เพื่อนำมาเสนอแง่มุมของอารมณ์เพลงมากกว่าการนำเสนอด้วยเนื้อเรื่องจากวรรณคดีโดยตรง เนื่องจากทศกัณฐ์ที่เป็นตัวละครร้ายใน เรื่องรามเกียรติ์นั้นมีพฤติกรรม การแสดงออกและบุคลิกของตนเองที่ชัดเจน ดังนั้นทศกัณฐ์จึงเปรียบเสมือนภาพแทนของความร้ายกาจ และถึงแม้จะเป็นตัวร้ายแต่สุดท้ายก็ต้องการความรัก ที่สมหวังเหมือนไม่ต่างจากมนุษย์ทั่วไป

เพลง สุพรรณมัจฉา (สุพรรณมัจฉา) เป็นการเล่าเรื่องรามความรักของนางสุพรรณมัจฉาที่มีต่อหนุมานที่ได้พบรักกันครั้งที่หนุมานได้ทำ การจองถนน แต่ต้องจากกันเนื่องจากหน้าที่ของ หนุมานที่ต้องคอยตามรับใช้พระรามไปทุกที่ ทำให้นางสุพรรณมัจฉาตัดพ้อต่อความรักในครั้งนี้ ว่าตนเองนั้นถูกหนุมานทิ้งไป ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“ถ้าเปรียบตัวฉันเหมือนดั่งสุพรรณมัจฉา ที่รอหนุมาน เดินตามพระรามไปแสนไกล
ทิ้งให้เราเก้อหา ทิ้งน้ำตาเศร้าเฝ้าใจ เหตุไฉนโยหนอไม่หวนกลับมา”

(บุหลัน คชรมย์, 2559)

จากลักษณะเนื้อหาของเพลงพบว่าเป็นการตัดพ้อคนรักที่ทอดทิ้งไปด้วยเหตุผลต่างๆ ทำให้ผู้ที่รอเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ ที่คนรักไม่เหลียวแล โดยเป็นการตีความจากเรื่องรามเกียรติ์ผ่านตัวละครเพื่อเปรียบเทียบอารมณ์ความรู้สึกนั้นคือ นางสุพรรณมัจฉา ที่ต้องเฝ้ารอหนุมานกลับมาหาตน

เพลง ในหนึ่งใจ.. มีหนึ่งเดียว (จากใจ สีดา) แม้ว่านางสีดาจะเป็นตัวละครเอกในเรื่องแต่นางก็ไม่ได้สมหวังในความรัก พระรามที่เป็น ชายอันเป็นที่รักของนางนั้น เกิดความแคลงใจหลังจากที่นาง สีดาถูกลักพาตัวไปอยู่กับทศกัณฐ์ จนกระทั่งนางสีดาต้องการแสดงความบริสุทธิ์ใจ ต่อคนรักด้วยการเดินลุยไฟที่ลุกโชน แต่เมื่อนางก้าวลงไปที่กองไฟนั้นกลับกลายเป็นดอกบัว ซึ่งแสดงความประหลาดใจให้แก่ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“หัวใจสีดา ถูกตราหน้าว่าสองใจ
ต้องหกระเหิน ให้ไปเดินลุยไฟ
ให้ทุกคน เชื่อใจ ในตัวสีดา
หัวใจของน้อง ไม่ได้มีถึงสองดวง
ให้ใครมาหวังและหวัง หัวใจของน้องคือพี่ยา
เจ้าทศกัณฐ์ ถ้าจะรักฉัน ไว้ชาติหน้า
ชาตินี้ขอลา เป็นสีดาของรามเอย”

(ภุษา วัฒนาปรีดากุล และ วรญา เจริญศิลป์, 2559)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากลักษณะเนื้อหาของเพลงพบว่านางสีดาได้มีความรู้สึกตัดพ้อต่อการกระทำของพระราม ซึ่งนางเองก็มีความรู้สึกเสียใจที่ถูกทศกัณฐ์จับตัวไป กังวลว่าผู้อื่นจะมองว่านางเป็นหญิงไม่ดี นางจึงได้พิสูจน์ตนเองด้วยการเดินลุยกองไฟ เพื่อให้พ้นคำครหาและเพื่อพิสูจน์ให้พระรามได้เห็นแจ้ง

เพลง คนข้างเธอ เป็นเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงนางมณฑิลาซึ่งเป็นพระมเหสีของทศกัณฐ์ที่มีความรักให้กับทศกัณฐ์ ทั้งๆ ที่ตนเองรู้ว่าทศกัณฐ์นั้นมีความรักมอบให้นางสีดา แต่ตนก็ไม่หนีไปอยู่เคียงข้างกับทศกัณฐ์คอยรักและดูแลอยู่เรื่อยมา ลักษณะเนื้อหามีการตัดพ้อต่อความรัก ที่นางมีต่อคนรักนั้นถูกละเลยไม่สนใจทำให้นางเสียใจที่ทศกัณฐ์ไม่ฟังที่ตนได้คอยตักเตือนบ้าง ทั้งที่นางคอยอยู่เคียงข้างทศกัณฐ์ตลอดมา ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“แม่เพียงในใจ เศษเสี้ยวของวินาที
ให้เธอมีฉันทิตอยู่ในใจก็พอ
และยังจะเฝ้าห้วงใย ใครจะว่าอย่างไร
แต่ฉันทิตยังเข้าใจจะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ
อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป ไม่มีวันจะหนีไปไหน
อยู่ดูแลไม่ห่างไกล จะอยู่เคียงข้างเธอเสมอ
อยู่เคียงข้างเธอเรื่อยไป อยู่คู่พญายุทธะไทย
ยอภัยผู้ยิ่งใหญ่ กับนางมณฑิลา”

(วิรดา วงศ์เทเวศย์, 2559)

จากเนื้อหาของเพลงพบว่าเป็นการตีความจากเรื่องรามเกียรติ์โดยนำเสนอความรู้สึกนึกคิดของนางมณฑิลาที่มีต่อทศกัณฐ์ ถึงแม้จะถูกคนรักละเลยและไม่เห็นค่า แต่นางก็ยังคงมอบความรักให้แก่ทศกัณฐ์ ไม่เปลี่ยนแปลงไป

เพลง พระรามอกหัก เป็นบทเพลงที่นำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ โดยบทเพลงนี้จะกล่าวถึงเนื้อหาที่ตรงกันข้ามจากวรรณคดีโดยสิ้นเชิง นับว่าเป็นกลวิธีที่แปลกใหม่ในการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของวรรณคดีในบทเพลงร่วมสมัย เพลงพระรามอกหัก จะกล่าวถึงเนื้อหาที่เป็นการตัดพ้อคนรัก โดยพระรามเป็นผู้ที่ตัดพ้อนางสีดา เพราะนางสีดาปันใจให้แก่ทศกัณฐ์ ซึ่งจากเนื้อหาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนจากวรรณคดี โดยใช้ตัวละครในการถ่ายทอดความรู้สึกของเพลงว่า พระรามนั้นเป็นคนรักที่ดี แต่นางสีดา กลับมอบใจให้กับทศกัณฐ์ ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“เลื่องลือนามก็มีอยู่ว่า
แม่นางสีดากลับมาแปรผันใจ
บอกว่าพระรามนั้นดีเกินไป
และยกหัวใจให้กับทศกัณฐ์
ฝ่ายพระรามไต่ยินแล้วสะอื้น
แทบล้มทั้งยืนบอกเธอทำได้ไง
รู้ใหม่ว่ารักเจ้าแค่ไหนนะ
ทำไม ทำไม เจ้าจึงทำได้ลง”

(ปิ่น ซีพราย, 2559)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

จากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่าเป็นการตัดพ้อความรักของตัวเองคือ พระราม แต่เป็นเพียงการเปรียบเทียบจากการปรับเปลี่ยนวรรณคดี ไม่ใช่การเปรียบเทียบจากวรรณคดีโดยตรง เพลงในลักษณะนี้เป็นลักษณะการแต่งเพลงเพื่อเพิ่มความน่าสนใจโดยใช้กลวิธีในการเสนอมุมมองที่แตกต่างจากวรรณคดีต้นฉบับ ดังนั้น บทเพลงนี้จึงกล่าวถึงพระรามที่ถูกนางสีดาปฏิเสธความรัก และนางก็ได้ไปปรับรักกับทศกัณฐ์ พระรามจึงตัดพ้อในความรักและคนรักของตนเอง

จากการศึกษาลักษณะของเนื้อหาที่แสดงอารมณ์ตัดพ้อคนรักนั้นมีรูปแบบการนำเสนอแง่มุมของความรัก โดยผ่านกลวิธีการตีความจากบุคลิก พฤติกรรมและบทบาทของตัวละครที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวละครแต่ละตัว ซึ่งไม่ได้นำเนื้อหาจากวรรณคดีมาสร้างเป็นเนื้อร้องแต่นำมาใช้เป็นเพียงกรอบความคิดให้แก่บทเพลงนั้นๆ โดยที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจเนื้อหาของเพลงและการสื่อความหมายโดยผ่านการตีความได้

3. ลักษณะของเนื้อหาที่แสดงบทบาทหน้าที่ของตัวละคร

ลักษณะเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงการเสียสละเพื่อหน้าที่ที่ปรากฏหลักๆ ในเรื่องรามเกียรติ์จะมีตัวละครเอกของเรื่องอยู่ 2 ตัวที่มีบทบาทในการเสียสละคือ พระลักษมณ์และ หนุมานที่เสียสละทั้งชีวิตให้แก่พระราม มีความรักดีต่อพระรามเสมือนบิดา และมีความห่วงใยนางสีดา พระมเหสีของพระรามเสมือนมารดาของตนเอง ดังนั้นเนื้อหาของเพลงหลักที่ปรากฏคือการจงรักภักดีต่อพระรามและยอมเสียสละส่วนตัว เพื่อรับใช้พระราม เพลงที่พบลักษณะเนื้อหาดังกล่าวมี 2 บทเพลง ได้แก่

เพลง หนุมานก็คิดถึง เนื้อหาของเพลง จะกล่าวถึงหนุมานที่ต้องอยู่รับใช้พระราม ทำให้ตนเองต้องห่างไกลจากคนที่รัก แต่ตนเองนั้นก็มีความคิดถึงและห่วงใยอยู่ห่างๆ แม้ไม่ได้อยู่ดูแลเนื่องจากหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายมา ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

“เป็นเช่นตั้งหนุมาน ที่ต้องจากกัน

นางสุพรรณมัจฉา ป่านนี้เธอจะรู้ใหม่ว่า

ต้องกลืนน้ำตา มันทรมานแค่ไหน

คิดถึงเธอเหลือเกิน อยากจะเหาะเหินหายตัวไปไกล แต่ที่จริงแล้วฉันก็ทำไม่ได้

เป็นเพราะอะไร..เธอก็เข้าใจดี”

(แต่ คีลา, 2559)

จากเนื้อหาของเพลงแสดงให้เห็นถึงความเสียสละที่หนุมานมีต่อพระราม โดยที่ตนเองนั้นยอมห่างไกลนางสุพรรณมัจฉา เป็นการนำเหตุการณ์จากเรื่องรามเกียรติ์มาถ่ายทอดให้เห็นถึงความดี ความชอบของหนุมานซึ่งเป็นทหารเอกผู้เสียสละของพระราม

เพลง พระลักษมณ์ (ผู้เสียสละ) ตัวละครพระลักษมณ์ให้ความเคารพพระรามเสมือนเป็นบิดาของตนเอง รักดีต่อนางสีดาเสมือนเป็นมารดาเช่นกัน เหตุการณ์ที่พระลักษมณ์เสียสละให้แก่พระรามที่เป็นจุดสำคัญของเรื่องคือการที่พระลักษมณ์เสียสละให้พระรามเป็นผู้ยกคันธนู ในพิธินาคอุกฤษึกให้แก่นางสีดา เพราะตนเองได้รับคำสั่งจากพระรามให้ลองยกคันธนู และตนเองก็รู้ตัวว่าสามารถยกคันธนูนั้นได้ แต่ก็เสียสละให้แก่พระรามเป็นผู้ยกคันธนู และได้นางสีดาเป็นพระมเหสี พระลักษมณ์จึงดูแลพระรามและนางสีดาเป็นอย่างดี จงรักภักดีเสมอมา ดังที่ปรากฏในบทเพลงกล่าวว่า

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

“รักภักดีสีดา ประดุจดั่งพระมารดา
ก้มมองเพียงเท่ามิกล้าสบตา อยู่เรื่อยไป
อรุมิลาแม่ยอดดวงใจ เจ้าจงนิทรา
ตัวพี่ตื่นตัวตลอดเวลา ปกป้องภัย
ได้เพียงมองพี่ราม อยู่เคียงคู้น้องสีดา
ส่วนฉันเหวว่า ไม่มีเธอมาเคียงข้างกาย
ไม่หมายปองน้องสีดา ก็รักพี่มีมากกว่า
จึงยอมหลีกทางเป็นคนเคียงข้างของเธอ”

(Feedback Band, 2559)

จากเนื้อหาของเพลงพบว่าพระลักษมณ์ เป็นผู้ที่อยู่เคียงข้างกับพระรามและนางสีดามาตลอด โดยที่มีความหวังดีและไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ซึ่งเป็นความรักในรูปแบบของครอบครัวไม่ใช่ความรักเชิงชู้สาว

ลักษณะเนื้อหาของการเล่นสละในหน้าที่ทั้งพระลักษมณ์และหนุมานเป็นการเสียสละที่มีความรักดีและหวังดีต่อพระรามแม้ว่าตนเองนั้น จะอยู่อย่างห่างไกลไร้คู่ก็ตาม แต่ก็ยอมรับและปฏิบัติหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดีมาโดยตลอด เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาจากเรื่องรามเกียรติ์ผ่านบทเพลงร่วมสมัยได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาลักษณะเนื้อหาในบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์นั้นพบว่าส่วนใหญ่จะเป็นการนำเอาความรู้สึกนึกคิดของตัวละครสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์ที่มาแต่งเป็นเนื้อหาของบทเพลง โดยใส่อารมณ์ความรู้สึกผ่านการตีความจากพฤติกรรมของตัวละครนั้นๆ โดยคงยึดเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์หรือการนำเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเรื่องรามเกียรติ์ เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาลักษณะเนื้อหาในบทเพลงร่วมสมัยที่มีเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์นั้นพบว่าโดยส่วนใหญ่มีลักษณะเนื้อหาที่ยังคงยึดเนื้อหาจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์หรือการนำเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นจากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช นอกจากนั้นยังมีการดัดแปลงและปรับเปลี่ยนเหตุการณ์จากวรรณคดีเพียงส่วนน้อย แต่ยังคงเป็นการรับอิทธิพลจากเรื่องรามเกียรติ์ในด้านเนื้อหาหรือตัวละครด้านใดด้านหนึ่งในการนำเสนอเนื้อหาของบทเพลงร่วมสมัย

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันบทเพลงร่วมสมัยได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีมากขึ้น โดยเฉพาะเพลงร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ หากมีผู้ที่สนใจในการศึกษาบทเพลงร่วมสมัยที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์นั้น ควรจะศึกษาแหล่งข้อมูลที่กว้างมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง อิทธิพลวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ที่มีต่อบทเพลงร่วมสมัยสำเร็จได้ เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูลเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำ ความคิดเห็น และกำลังใจ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วรุณญา อัจฉริยบดี ที่ได้ให้คำชี้แนะและตรวจสอบรายงานการวิจัยทุกขั้นตอนและขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปณิธาน บรรณาธรรม ที่ได้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิจัยให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านของสาขาวิชาภาษาไทย ที่ได้ถ่ายทอดและสร้างความรู้ให้แก่ผู้ศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ในการหาข้อมูลและแสดงความคิดเห็นที่มีประโยชน์ต่องานวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และขอขอบคุณพี่และน้องที่ได้ช่วยส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2540ก). **บทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เล่ม 3**. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์.
- กรมศิลปากร. (2540ข). **บทละครเรื่องรามเกียรติ์พระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เล่ม 4**. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์.
- เปลื้อง ฌ นคร. (2541). **ประวัติวรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ทิพย์สุนทร อนันต์บุตร. (2536). **วรรณกรรมรัตนโกสินทร์ 2 (รัชกาลที่ 5-รัชกาลที่ 7)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.